

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kateh. Školskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrsne za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeran popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije se poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Samo eno krono

stane »Slovenski Gospodar« za 4 mesece, to je do novega leta.

Evharistični shod.

Evharistični shod na Dunaju je že cel zadnji čas v ospredju avstrijske javnosti. Katoliki so se ga veselili, vse svobodomiselnih stranke so ga napadale. Smeli je posilil človeka, ko je gledal, kako so se različni svobodomiselci trudili, dokazati nam v knjigah, časopisih in na shodih, da je evharistični shod popolnoma nepotreben in da le vznemirjuje ljudi. Kaj briga te stranke, kako katoliki svojemu Bogu izkazujejo čast in ljubezen! Oni časi so minili v Avstriji, ko so bili katoliki še bojazljivi in so se s strahom pri vsakem koraku povpraševali, kaj bodo neki rekli svobodomiselci. Vrste zavednih katolikov so se podvojile, potrojile, lahko rečemo, po nekod celo podsetile, ipi mi korakamo brez ozira na levo in desno naprej svoja lastna pota.

Slovenski Stajer je dobro poučen o namenu in važnosti evharističnega shoda na Dunaju. Naš skrbni vladika je v pastirskih listih in knjižicah kakor čebelica pridno donášal gradivo, da se ljudstvo opozori, pouči in navduši za dunajski shod, ali da se vsaj v duhu z gorškimi molitvami pred Najsvetejšim doma združuje z dunajskimi čestilci presvete Evharistije. Naša škofija bo vsled tega zelo častno zastopana na Dunaju. Včeraj, dne 11. t. m., se je odpeljalo nad 1200 Lavantincev k dunajskemu shodu. Tudi druge slovenske škofije so vrlo dobro zastopane. Kranjcev se udeležuje shoda okoli 1500, Goričanov 482, Korošcev 403, Tržačanov 210. Tudi nekaj beneških Slovencev se udeleži, ki se pridružijo Goričanom. Le o ubogih ogrskih Slovencih ne vemo, ali se je kdo pobrigal v tem oziru za nje ali ne. V procesiji bodo šli Slovenci kot posebna skupina, in sicer v sledečem redu: škofija lavantinska, koroški Slovenci, škofija ljubljanska, goriški Slovenci. Trst bo nastopil kot celota takoj za slovenskimi škofijami. Orli tvorijo posebno skupino, ki bo imela svoje mesto med Korošci in Kranjci.

Slovenci bodo imeli na Dunaju svoje lastne prireditve v frančiškanski cerkvi. Danes, v četrtek, dne 12. septembra, govori zjutraj tržaško-koprski škof dr. Andrej Karlin; Evharistija, središče krščanske družine; popoldne govori urednik „Bogoljuba“, Jan. Ev. Kalan: Kaj vidi Jezus iz tabernakelja po naši domovini? V petek, dne 13. septembra, govori zjutraj ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura: Evharistija in mladina; popoldne ljubljanski kanonik dr. Jos. Gruden: Socialni pomen Evharistije. V soboto govori zjutraj naš lavantinski knezoškof dr. Mihael Napotnik: Kako povzdigniti čiščenje sv. Rešnjega Telesa med Slovenci?; popoldne mariborski profesor dr. Anton Medved: Izobraženstvo in Evharistija. V nedeljo govori zjutraj goriški knezoškof dr. Frančišek Borgia Sedej: Izpričevanje sv. Evharistije v javnem življenju; popoldne ima kaplan Ivan Hornbek sklepi govora. Nastopijo torej vsi naši slovenski škofje ter najznamenitejši cerkveni govorniki.

Tudi izvencerkveno zborovanje se priredi v petek za Slovence na Dunaju v šestem okraju. Zaprisednika tega zborovanja je določil voditelj koroških Slovencev, dr. Janko Breje. Učiteljšeni profesor iz Gorice, g. Jožef Cizel govori: Katoliški neduhovnik in krščanstvo v življenju; deželnega glavarja namestnik za Stajersko, dr. Franc Jankovič, govori: Naša javnost in presveta Evharistija. Nato sledi razprava, predlogi in prost razgovor.

Na skupnem evharističnem shodu v cerkvi sv. Stefana, na katerem bodo nastopali zastopniki vseh narodov, imamo Slovenci dva odlična govornika: Včeraj v sredo je govoril pri otvoritveni seji kranjski deželni glavar dr. Ivan Susteršič: Sprejetje, razširjenje in obramba dedščine Jezusa Kristusa. Danes v četrtek pa govori pri drugem slavnostnem zborovanju knezoškof lavantinski, dr. Mihael Napotnik.

Sijaj evharističnega shoda se bo razvil dne 15. t. m. pri procesiji. Udeleži se ga cesar s celim dvorom; cesarski sprevoz sam bo dolg blizu 2 kilometra. Najsvetejše v monštranci bodo vozili v prekras-

nem vozu, v katerem bosta klečala kardinala: papežev odposlanec Van Rossum in dunajski nadškof dr. Nagl. Papežev odposlanec bo ves čas cesarjev gost.

Prpriave na Dunaju.

Cel Dunaj se pripravlja za shod, ki bo obiskan iz vseh delov sveta. Cesarski dvor je že okrašen z zastavami. Na zidu zunanjih vrat k cesarskemu dvoru se gradi oltar, kjer se bo v nedeljo po procesiji za vse udeležence brala sveta maša in podelil z Najsvetejšim sveti blagoslov. V ulicah, po katerih se bo gibal pedeljski obhod, se stavijo odri za gledalce. Vozovi in samodrži švigajo k pisarnam, ki dajejo vsa, pojasnila za shod. Posamezni udeleženci že prihajajo na Dunaj. Govorijo se vsi jeziki in marsikateremu tujcu se veselo zasmeji obraz, kadar najde tolmača ali celo rojaka, s katerim lahko pokramlja v domačem jeziku. Stolna cerkev sv. Stefana pa je zadnje dni zaprta radi priprav, ki so potrebne v notranjščini. Visoke zastave vihrajo pred cerkvijo na Štefanškem trgu v pozdrav vsem udeležencem. Čeprav je življenje po dunajskih ulicah že sicer izredno živahno, sedaj je še mnogo bolj. Priprave so v najlepšem toku. Le ena skrb še ni rešena: Kako bo vreme v nedeljo.

Prestolo naslednikovo zanimanje.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand ima sedaj mnogo posla pri manevrih. Najprej je bil pri manevrih na Tirolskem, potem se je odpeljal k cesarskim manevrom na Ogrsko. Ob tej vožnji se je mudil samo 24 ur na Dunaju, vendar ni hotel zamuditi priložnosti, da pokaže svoje veliko zanimanje za evharistični shod. Ogledal si je oltar nad dvornimi vrati, povpraševal, kako bodo nastopile različne narodnosti ter se posebno zanimal za prostor, na katerem bodo ob slovesni sveti maši v nedeljo stali oficirji. Pripravljalnemu odboru je prestolonaslednik v srčnih besedah izrekel zahvalo za vso skrb.

Cesarska hiša pri shodu.

Kakor znano, je cesar pokrovitelj evharističnega shoda. Mnogo članov cesarske hiše pa sodeluje pri evharističnem shodu. Prestolonaslednikova žena, kneginja Hohenberg je predsednica odseka za cerkveno opravilo. Sama velika čestilka lurske Marije, je poskrbela, da je na shodu tudi predavanje o čudežih v Lurdu. Nadvojvodinja Marija Anunciata je predsednica združenih ženskih odsekov za pripravljalna dela. Toda tega mesta ni sprejela morda samo, da da odsekom svoje ime na razpolago, ampak je prihajala tudi redno k sejam, ki so bile zadnji čas vsaki dan. Mlada soproga bodočega prestolonaslednika Karla Franca Jožefa, nadvojvodinja Cita, je predsednica odseka za okrasitev vseh shodnih prostorov. Nadalje so se udeleževale priprav nadvojvodinje Marije Valerije, Marija Jožefa, Marija Terezija, Blanka, Izabela in Marija Kristina, ki so imele vsaka svoj lasten delokrog pri mnogoštevilnih pripravah.

Papežev odposlanec pride.

V ponedeljek, dne 9. septembra, je stopil na avstrijska tla papežev odposlanec kardinal Van Rossum. V Pontafelu na italijanski meji je bil sprejem. Nasproti se mu je pripeljal predsednik sprejemnega odbora grof Jaroslav Thun, dunajski kanonik baron Spens-Boden ter zastopnika železniškega ministrstva, dvorni svetnik Kittl in oddelni svetnik Eisl. Grof Thun je kardinala prisrčno pozdravil ter končal: Pozdravljamo zelo spoštljivo odposlanca sv. Očeta ter prosimo, da Vaša prevzišenost blagohotno sporoči Njegovi Svetosti, sedaj slavno vladajočemu papežu Piju X., izraze naše otroške udanosti. Kardinal Van Rossum je rodom Holandec ter je iz reda redemptoristov.

Sprejem na Dunaju.

Papežev odposlanec se je vozil v dvornem vlakcu po državni železnici skozi Celovec. Vlak je vodil dvorni svetnik beljaškega železniškega ravnateljstva. Dunaj si je nadel za sprejem praznično obleko. Na kolodvoru so čakali kardinala v imenu cesarja grof Černin in cesarski namestnik na Nižjem Avstrijskem, baron Bienerth. V trenutku, ko se je pripeljal vlak s kardinalom na dunajski kolodvor, zazvonili so zvonovi po vseh dunajskih cerkvah. Grof Černin je izročil kardinalu dobrodošlico cesarjevo, za kar je naprosil

papežev odposlanec grofa, da izroči cesarju izraz visokega spoštovanja. Med radostnimi vskliki velikanske množice ljudstva je stopil kardinal na dvorni voz, ki mu ga je dal cesar na razpolago. Pri opernem gledališču na ringu je bil slovesen sprejem. Pričakovali so ga dunajski kardinal dr. Nagl, poslanik Scapinelli in dunajski župan dr. Neumayr ter ga pozdravili s posebnimi govori. Van Rossum se je vsakemu zahvalil, posebno srčno dunajskemu županu, rekoč: S posebnim ganutjem sem izvedel, kako Vaš občinski odbor skrbi, da ohrani vero v srečni šolske mladine, Ganilo me je tudi, kako stari Dunaj izraza ljubezen in čast središču krščanstva, presveti Evharistiji. Z nepopisnim navdušenjem so bile sprejete te besede od navzoče množice. Nato je obiskal kardinal Najsvetejše v Štefanovi cerkvi ter se podal potem v cesarski grad, kjer je cesarjev gost. Zvečer ob 6. uri je sprejel papeževoga odposlanca cesar v svojem stanovanju. Odposlanec je izročil cesarju posebno papeževo pismo.

Odhod lavantinskih udeležencev.

Včeraj zjutraj so se z mariborskega kolodvora odpeljali udeleženci evharističnega shoda na dveih vlakih na Dunaj. Vkljub temu, da je neprestano deževalo, je bilo na kolodvoru pred dohodom obeh vlakov živahno gibanje. Udeležencev, ki so bili okrašeni z znaki, je bilo okrog 700. Mnogi so se že prej odpeljali. Železniška uprava je šla udeležencem zelo na roko. Uradniki in sprevodniki so s potniki zelo prijazno postopali. Ko je nek socialni demokrat vsiljeval nekaterim potnikom letak svobodomiselcev, v katerem se sramoti evharistični shod in je par romarjev opsoval, ga je uradnik takoj odstranil. Prvi vlak je odpeljal ob 6., drugi ob 6. uri zjutraj. Oba vlaka sta imela zamudo. Udeležence vodi vlč. g. kanonik in stolni župnik Moravec.

Računa se, da bo vseh udeležencev na shodu okoli 150.000. Vlaki, ki vozijo proti Dunaju, so bili že prve dni tega tedna z udeleženci prenapolnjeni. Novejše dogodke še objavimo v tem listu med najnovjšimi vestmi.

Nevarnost, da bo vojska.

Pri nevarni bolezni se bolnikovo stanje naglo venjuje: sedaj je bolezen hujša, potem je nekaj časa zopet boljše, potem se je bati smrti, potem zopet boljše, in tako je skoro vsak trenotek drugo poročilo o bolnikovem stanju. Enako se nam godi s poročili o političnem stanju na Balkanu. Že mislimo, da bo vojska, a potem se naenkrat razmere izboljšajo in razjasne in nasprotno, kadar se nam zdi, da se težave polagoma odstranjajo, se naenkrat pojavi na nebu nevaren oblak. Vsa Evropa je mislila, da se bodo razmere v Turčiji radi Albancev, Bolgarov in Srbov vsled posredovanja našega zunanega ministra grofa Berhtolda mirnim potom razrešile, a naenkrat prihajajo zopet zelo vznemirljiva poročila iz Balkana.

Na Bolgarskem terja ljudstvo z vso silo, da se napove vojska Turški radi grozovitosti, ki se godi v Turčiji (Makedoniji) bivajočim Bolgarom. Vlada se komaj vzdržuje, ker je ljudska volja obrnjena že proti njej. Viharna zborovanja se vršijo na Grškem, kjer Grki zahtevajo, da se mora turška vlada v Albaniji ozirati tudi na Grke in ne samo na Albance. Grki so proti samostojnosti Albancev. Albanci sami še tudi niso pomirjeni, vendar se turška vlada trudi, da bi jih zadovoljila ali vsaj z obljubami pomirila.

Presenečenje v vseh političnih krogih je zopet vzbudilo ravnanje Srbije. Tudi ona se briga za razmere v turški Makedoniji, ker živi tam mnogo Srbov, katere Mohamedani neprestano preganjajo in o katerih misli Srbija, da bi se jim pač najboljšo godilo, ako bi prišli pod srbskega kralja. Srbija je v zadnjih dneh naenkrat in nepričakovano ter nenapovedano prepovedala, da se iz Srbije ne sme več izvažati niti žito niti kako drugo krmilo. In vendar je znano, da je ravno v tem oziru imela Srbija letos dobro letino. Razlog za prepovedi torej ne more biti pomankanje, ampak nekaj drugega. Države izdajajo podobne prepovedi, kadar stoje neposredno pred trenotkom, da napovedo vojsko.

Borze so dobro razumele ravnanje srbske vlade in takoj se je lotila vznemirjenost naših borz.